

MAKÜ

BURDUR MEHMET AKİF ERSOY ÜNİVERSİTESİ

İÇ KONTROL SİSTEMİ

Bu broşür, iç kontrol sistemi hakkında kurumsal farkındalığın artırılması ve personelin iç kontrol süreçlerine ilişkin bilgilendirilmesi amacıyla, Üniversitemiz İç Kontrol Eylem Planı kapsamında Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı tarafından hazırlanmıştır.

Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı

2026

İÇ KONTROL NEDİR?

İç kontrol; kurumların belirlenen hedeflerine ulaşmasını ve misyonlarını gerçekleştirmesini desteklemek amacıyla oluşturulan yönetim ve kontrol mekanizmalarının bütünüdür. Kurumların faaliyetlerini yürütürken karşılaşılabilecekleri belirsizliklerin azaltılması, risklerin yönetilmesi ve kaynakların etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde kullanılması açısından önemli bir yönetim aracıdır. Bu sistem;

- Faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesi,
- Mevzuata uygunluğun sağlanması,
- Varlık ve kaynakların korunması,
- Güvenilir mali ve yönetsel bilginin üretilmesi, amaçları için makul güvence sağlamak üzere bir kurumun yönetimi ve personeli tarafından hayata geçirilen, tüm faaliyetleri kapsayan ve devamlılık esasına dayanan bir süreçtir.

ÜLKEMİZDE İÇ KONTROL İLE İLGİLİ YASAL DÜZENLEMELER NELERDİR?

Türkiye’de kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanmasına ilişkin temel düzenleme 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu ile yapılmıştır. Bu Kanun ile kamu idarelerinde mali yönetim ve kontrol sisteminin uluslararası standartlara uygun şekilde yapılandırılması amaçlanmış ve iç kontrol sisteminin kurulması idareler için zorunlu hale getirilmiştir. Kanun kapsamında yayımlanan ikincil düzenlemeler ile iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması ve izlenmesine ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir.

- ✓ 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (55,56,57,58,60 md.)
- ✓ Kamu İç Kontrol Yönetmeliği
- ✓ Strateji Geliştirme Birimlerinin Çalışma Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik
- ✓ Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği
- ✓ Kamu İç Kontrol Standartları Rehberi

NEDEN İÇ KONTROL?

Dünyadaki gelişmeler doğrultusunda kamu yönetimi anlayışı değişmekte ve daha etkili, verimli ve hesap verebilir bir yönetim yapısının oluşturulması hedeflenmektedir. Bu kapsamda ülkemizde kamu mali yönetim sistemi yeniden yapılandırılmış ve uluslararası uygulamalar ile Avrupa Birliği standartlarına uyum sağlamak amacıyla 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu yürürlüğe konulmuştur. Söz konusu Kanun ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin kurulması ve uygulanması zorunlu hale getirilmiştir.

İç kontrol;

- ✓ Faaliyetlerde etkinlik ve verimliliğin artmasını sağlar.
- ✓ Güvenilir bilginin zamanında elde edilmesine yardımcı olur.
- ✓ Varlıkların korunması konusunda güvence verir.
- ✓ İşlerin yasallık ve düzenliliğine ilişkin yeterli güvence sağlar.
- ✓ Küçük hataların büyük problemlere dönüşmeden önce fark edilmesini sağlar.
- ✓ İşlerin, doğru bilgiye dayalı olarak en etkin biçimde gerçekleştirilmesine yardımcı olur.
- ✓ Hesap verme mekanizmasını güçlendirir.
- ✓ Sonuçlar konusunda kanıtlara dayalı gerekçe sunma imkânı sağlar.

Bu yönleriyle iç kontrol sistemi, yalnızca bir mevzuat gerekliliği değil; aynı zamanda kamu idarelerinde etkin, verimli, şeffaf ve hesap verebilir bir yönetim anlayışının temel araçlarından biridir.

İÇ KONTROL İLE İLGİLİ YANLIŞ ALGILAR NELERDİR?

Yanlış Algı 1: İç kontrol bir kere kurulan ve uygulanan bir sistemdir.

Doğrusu: İç kontrol dinamik bir süreçtir. Sürekli gözden geçirilmesi ve gerektiğinde geliştirilmesi gerekir.

Yanlış Algı 2: İç Kontrol sadece mali iş ve işlemleri kapsar.

Doğrusu: İç kontrol yalnızca mali işlemleri kapsamaz; idarenin stratejik amaçlarından faaliyet ve süreçlerine kadar, hedeflere ulaşmayı ve kaynak kullanımını etkileyen tüm unsurlar iç kontrolün kapsamını oluşturur.

Yanlış Algı 3: İç kontrolün gerçekleştirilmesinden Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı (SGDB) sorumludur.

Yanlış Algı 4: İç kontrolün geliştirilmesi ve izlenmesinden iç ve dış denetim sorumludur.

Doğrusu: İç kontrol, yönetim ve çalışanlar tarafından sahiplenilmesi ve sürekli geliştirilmesi gereken bir süreçtir.

Yanlış Algı 5: İç kontrol evrakların kontrolüdür.

Yanlış Algı 6: İç kontrol ön mali kontrolden ibarettir.

Doğrusu: İç kontrol, hedeflerimize ulaşmak için yaptığımız faaliyetlerde ne kadar “kontrol” sahibi olduğumuzla ilgilidir. İdarenin yürüttüğü faaliyet ve süreçleri de içerecek şekilde, idarenin bütününe kapsayan bir sistemdir.

Yanlış Algı 7: İç kontrol kurumun ana faaliyetlerinden zaman çalar.

Doğrusu: İç kontrol, iş süreçlerinin “içine” yerleştirildiğinde ana faaliyetlerin daha etkin gerçekleştirilmesine yardımcı olur.

İÇ KONTROLÜ SAĞLAMAKLA GÖREVLİ VE SORUMLU OLANLAR KİMLERDİR?

Üst yöneticiler:

Kurumda iç kontrol sisteminin kurulmasından, uygulanmasından ve geliştirilmesinden sorumludur. Yönetimin sorumluluğu, iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması ve sürekli geliştirilmesini kapsar. Bu doğrultuda iç kontrolün yönetim tarafından sürekli izlenmesi ve gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Harcama Yetkilileri:

Bütçe ile ödenek tahsis edilen her bir harcama biriminin en üst yöneticisi olan harcama yetkilileri, sorumlu oldukları birimlerde idari ve mali karar ve işlemlere ilişkin olarak iç kontrolün etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamakla yükümlüdür.

Mali Hizmetler Birimi:

İdarenin iç kontrol sisteminin kurulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesine yönelik çalışmaları yürütmek, standartların uygulanmasını sağlamak ve ön malî kontrol faaliyetlerini gerçekleştirmekle görevlidir.

İç Denetçiler:

İdarenin iç kontrol sisteminin etkinliğini değerlendirmek, geliştirilmesine yönelik önerilerde bulunmak ve iç denetim faaliyetlerini yürütmekle görevlidir.

Kurum Personeli:

İç kontrol sisteminin etkinliği, kurumda görev yapan tüm personelin sorumluluklarını yerine getirmesiyle mümkündür. Personel, yürüttüğü görev ve işlemleri belirlenen mevzuat, usul ve esaslara uygun olarak gerçekleştirmek ve iç kontrol sisteminin etkin bir şekilde işlemesine katkı sağlamakla yükümlüdür.

KAMU İÇ KONTROL STANDARTLARI NEDİR?

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından 26.12.2007 tarihli ve 26738 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 5 bileşen altında standartlar ve bu standartlar için gerekli genel şartlar belirlenmiştir.

Kamu İç Kontrol Standartları, idarelerin, iç kontrol sistemlerinin oluşturulmasında, izlenmesinde ve değerlendirilmesinde dikkate alınmaları gereken temel yönetim kurallarını göstermekte ve tüm kamu idarelerinde tutarlı, kapsamlı ve standart bir kontrol sisteminin kurulmasını ve uygulanmasını amaçlamaktadır.

Kamu İç Kontrol Standartları, uluslararası standartlar ve iyi uygulama örnekleri çerçevesinde, iç kontrolün; kontrol ortamı, risk değerlendirme, kontrol faaliyetleri, bilgi ve iletişim ile izleme bileşenleri esas alınarak düzenlenmiştir.

COSO KÜBÜ

İÇ KONTROL NASIL UYGULANIR?

İç kontrol sistemi, İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planları doğrultusunda hayata geçirilmektedir. Bu planlarda yer alan faaliyetlerin uygulanmasından ilgili birimler sorumlu olup, süreçler birim yöneticileri tarafından yönlendirilmeli ve izlenmelidir.

Ayrıca, birimlerde oluşturulan çalışma grupları ile Strateji Geliştirme Daire Başkanlığı arasında sağlanan iş birliği ve koordinasyon sayesinde iç kontrol çalışmalarının etkin ve sistemli bir şekilde yürütülmesi amaçlanmaktadır.

İÇ KONTROLÜ KİMLER UYGULAR?

İç kontrol sistemi, Üniversitemizde ayrı bir birim veya görev olmayıp yönetim süreçlerinin ayrılmaz bir parçasıdır. Bu nedenle iç kontrolün oluşturulması, uygulanması ve geliştirilmesi yalnızca belirli bir birimin değil, en üst yöneticiden en alt kademedeki çalışana kadar tüm personelin sorumluluğundadır.

Üniversitemizde yürütülen tüm faaliyet ve işlemlerde iç kontrol ilkelerine uygun hareket edilmesi, görevlerin mevzuata uygun, etkili ve verimli bir şekilde yerine getirilmesine katkı sağlamaktadır.

